

BARÇA: DEU ANYS DE NÚÑEZ

¿Un president per a l'eternitat?

Al maig vinent es compliran deu anys de l'ascensió a la directiva del F. C. Barcelona de Josep Lluís Núñez. A les portes de tan gloriosa efemèrides, el camp és buit, el planter ferit, i la gestió, qüestionada. Malgrat tot, l'agonia serà llarga, i —en un mar de batalles florentines— l'oposició sembla incapaç, ara per ara, d'etzibar el colp de gràcia al president.

Ramon Aymerich

Va ser per 815 vots de diferència. Aquell 6 de maig de 1978 els uns cantaven el «Cara al Sol», els altres «Els Segadors». La diferència no era únicament de melodia: nous aires,

nous mètodes arribaven a Can Barça. La «colla del porró» deia adéu a una entitat que havia controlat gairebé des de la postguerra. Amb equilibris i concessions, però mantenint la catalanitat del club per damunt de tot. El discurs electoral del candidat Núñez era, en aparença, el mateix: cal catalanitzar el club, cal fer política de pedrera, cal... La realitat seria una altra: el Barça continuaria sent més que un club, però també un motiu d'insomni per als polítics del país.

Agustí Montal havia estat el darrer exponent d'una burgesia industrial

barcelonina, preferentment vinculada al tèxtil, que aportava la seva quota de civilitat amb la representació i el manteniment d'entitats i institucions catalanes. La perla d'aquest entramat associatiu era el Barça, un club que, malgrat el franquisme dominant en l'àmbit futbolístic, mantenia determinats vicis democràtics encarnats en el lema «amb el soci tot, sense el soci res». Quan a Can Barça el públic brandava els mocadors, els **Llaudet**, **Miró Sans**, **Carreras**, dimitien. Hi havia llàgrimes en acomiadar-se, però també el convenciment que el club quedava en bones mans, que «passaven el porró» a algú de confiança. Montal no ho havia fet malament: el Barça havia guanyat la Lliga després d'anys i panys de sequera i, allò que era més important, **Cruyff** i els seus havien humiliat el Madrid a domicili amb un històric cinc a zero. Només hi havia un petit entrebanc: Montal s'havia entestat a modernitzar el club, i això li havia reportat deutes. Núñez ho va saber aprofitar, basà la seva campanya en el fantasma d'un club controlat pels creditors, i no-

Entre Calderé i Casau, Núñez. Ni el menjar ni el beure, ni la disbauxa: el seu fort és l'economia.

més posar els peus a la directiva, manifestà de trobar-se amb un deute de 700 milions. Dies després feia caure el pes de les responsabilitats econòmiques en els dos gestors supervivents —**Jaume Rossell i Joan Granados**— i els acomiadava sense miraments. L'existència del deute —sens dubte exagerat— no era justament allò que més preocupava els socis, però ¿com no havien d'entendre el llenguatge d'un senyor del qual no es coneixia altre vici que el de fer diners? No li agrada el beure, ni el menjar, ni la disbauxa: el seu fort és l'economia. I deixant a banda la incògnita d'un club hipotecat a llarg termini per contractes milionaris, encara és hora que l'oposició pugui guanyar-li la partida en aquest camp. Altrament, Núñez és un triomfador que encara ara se sent amb forces per manifestar que «puc assegurar que si jo hagués portat Banca Catalana, Banca Catalana hauria estat una entitat brillant».

La frase és històrica i sembla sentenciar la mort biològica del tradicional patriciat del país en mans d'aquells sectors que més s'havien beneficiat de l'especulació urbanística del franquisme.

Però deixem a banda la sociologia.

¿Qui era en veritat aquell home que amb tanta empena aconseguia de fer-se amb l'entitat més important de Catalunya? La resposta, en aquest cas, l'havien de donar els combatius periodistes dels anys de la transició. Per articles com els de **Manuel Duran** a *Por Favor*, sabem que Núñez havia nascut a Baracaldo un 7 de gener del 1931 al si d'una família humil, que s'havia traslladat a Barcelona a pocs mesos d'edat, i que havia iniciat les seves primeres passes com a agent d'assegurances a la Federación de Mutualidades Laborales. Sabem també que el 26 de setembre de 1957 es casava amb **Maria Luisa Navarro Obón**, senyoreta de profundes conviccions religioses, filla

del contractista d'obres **Francisco Navarro García**, més coneguda a la directiva com la *presidenta*. L'*empenteta* que **Josep Lluís Núñez** donà al negoci familiar fou directament proporcional al progressiu desplegament del sogre.

Navarro y Núñez, S. A. el 1959, Navarro, S.A. el 1960, Construcciones Navarro, S. A. el 1961. Finalment, el 1962, Construcciones Núñez y Navarro, S.A. és la constatació mercantil d'aquesta ascensió. **Josep Lluís Núñez** havia d'arribar a mitjans dels setanta convertit en un dels principals constructors del país, amb una plantilla de 2.000 treballadors i amb participacions a nombroses empreses. «El sheriff de las esquinas» no deixà solar sense edificar i el moviment veïnal li guarda un especial afecte: ja sigui per les joies modernistes que condemnà a l'enderrocament, ja sigui per les esquerdes que, ara ací ara allà, han anat apareixent en moltes de les seves edificacions.

Una directiva fidel

Núñez no arribava sol. El desembarcament era complet i la galeria de personatges, il·lustrativa: **Joan Gaspart**, propietari de la cadena hotelera HUSA, de gran influència al comitè executiu d'AP i introductor de Núñez en negocis hotelers fora de Catalunya, cas d'Expo-Hotel. **Joan Ignasi Bruguera**, advocat aliancista, molt dotat per a tota mena de *negociacions*. **Josep Mussons**, l'home de la Bimbo quan aquesta facilitava a la policia nacional els

Al mig, Casaus, l'home clau de l'èxit electoral de Núñez (a la dreta).

seus furgons per ajudar a la repressió de les manifestacions antifrancquistes. **Anton Parera**, futur gerent, membre del consell local del CDC, del qual és separat quan se sap que treballa per a Núñez i en contra d'**Arino**. **Carles Tusquets i Trias de Bes**, home provinent del Bic. També **Francesc Pulido**, íntim del president, **Antoni Muntanyola** i altres.

Aquesta serà, quasi sense canvis, la directiva de Núñez. Algunes dimissions *cantades*: **Joan Casals**, **Albert Parera**, **David Moner**. També alguna incorporació: **Josep Lluís Núñez** fill, educat als Jesuïtes de Sarrià i a ESADE. En resum, una directiva fidel, que ha practicat en ocasions l'adulteri —hi ha qui ha intentat pactar amb l'oposició— però que no ha consumat mai el divorci, conscient que, si Núñez torna a casa, ells se'n van darrere. Tanmateix, al quadre d'honor li falta un home sense el qual la història d'aquests deu anys de barcelonisme no seria la mateixa. Perquè **Nicolau Casaus**, l'home de les penyes, és també l'home clau de l'èxit electoral de Núñez.

El tercer home

La història oficial de les eleccions del 1978 contempla dos abandons significatius —els de **Víctor Sagi** i **Joan Casals**—; un perdedor, **Ferran Ariño**; un guanyador, **Josep Lluís Núñez**, i un tercer en discòrdia: **Nicolau Casaus**. La història subterrània és tota una altra: xantatges sense explicar, jugades a tres bandes i calés, molts calés. El publicista **Víctor Sagi**, que anava al capdavant en les preferències del soci, dimití forçat per un dossier comprometedor

—fotografies i cintes incloses— entregat en presència de **Pablo Porta**. L'existència del dossier la va reconèixer tothom, però ningú no se'n va fer càrrec... L'abandó de **Joan Casals** —aleshores propietari d'una petita agència de viatges que havia manifestat que «l'arribada de Núñez a la directiva seria una catàstrofe»— fou conseqüència d'un pacte amb Núñez, segons el qual, Casals accediria a una vice-presidència a canvi dels seus vots. Casals acabaria pagant cara l'operació: arraconat en un càrrec purament testimonial, dimitit posteriorment, es troba ara al capdavant d'un petit nucli opositor —«Unió Barcelonista»— amb seriosos problemes per esdevenir un candidat creïble.

Per combatre **Ferran Ariño** —que representava la candidatura demòcrata, que comptava amb el suport tant de CDC com del PSUC— Núñez va disposar d'aliats inesperats. D'una banda **Carles Reixach**, que en unes declaracions a la premsa manifestà que «ell no votaria mai un comunista», en clara referència a **Ariño**. També la de

Johan Cruyff, que declarà —en anuncis pagats pel mateix Núñez a la premsa— que no jugaria mai amb una directiva ocupada per **Arino**. El favor de Núñez tenia una explicació: Núñez havia avalat un crèdit a l'empresa **Grupeco**, participada per **Basilievitch**, **Minguella** i el mateix **Cruyff**, i que començà com una empresa dedicada a la ramaderia i acabà en el tràfic de jugadors. Ara, **Cruyff** ha tornat a visitar Barcelona: per motius esportius relacionats amb la direcció tècnica del club. Però també per rebre el *consell amistós* de **Joan Gaspart** sobre el deute que el jugador manté amb Banca Catalana, un crèdit concedit el 1979 per satisfer els deutes del jugador i la seva empresa.

Queda el tercer home: un petit empresari tèxtil anomenat **Nicolau Casaus**, dedicat a la venda de llençols en un despatx del carrer de la Diputació i tradicional opositor a la línia oficialista del club, tot donant suport a candidatures com les de **Pere Baret**. Casaus pactà amb Núñez després de les eleccions. Tothom va entendre que l'home del cigar decidís tancar el negoci per a dedicar-se a una de les àrees més importants del Barça, la social. Casaus —es va dir— oferia a Núñez dues coses de les quals aquest estava mancat: la façana catalanista i el poder de les penyes. Tanmateix, els indicis que els contactes entre Núñez i Casaus són anteriors a les eleccions, i que la participació d'aquest no era altra cosa que l'intent de restar vots a l'**Arino**, creixen com l'escuma i són objecte d'espècial tractament en el temut dossier que l'oposició diu posseir sobre Núñez. Així, la voluntat de promocionar Núñez es corrobora, quan l'aleshores soci de l'Espanyol —de fet va mantenir el carnet fins al desembre del 1978, mesos després d'esdevenir president— participà en un homenatge a **Miró Sans** realitzat a la Penya Solera, fundada i dirigida per Casaus.

Una premsa silenciada

Quan Núñez arriba al club, és un empresari poderós però desconegut socialment. Els periodistes el tenen per un personatge accessible, que no defuig l'entrevista i que es permet detalls com els d'enviar-los per Nadal paneres farcides de llibres de qualitat. A partir de la seva entrada a la directiva, esdevé un home públic, i com a tal, objecte de seguiment. Però això es fa difícil de pair en un home acostumat a fer i desfer en l'anonimat. Núñez aconseguí aturar el setge dels periodistes, però encara fa-

ria una altra cosa: silenciar qualsevol dissidència esportiva.

Declaracions d'intencions no en falten: «alguns periodistes antibarcelonistes només volen el mal i el perjudici del Barcelona. Però d'ara endavant això s'acabarà, iestic segur que aquestes persones tindran problemes als seus llocs de treball, i fins i tot els rebutjaran si no canvien d'actitud». Encara el 1980 manifestava: «mientras existan tantos periódicos en Barcelona, no podremos hacer nada». Entre ambdues declaracions hi ha tan sols dos anys. El temps que caldrà per imposar la llei del silenci damunt la brillant escola del periodisme esportiu barceloní. Tan sols empreses com Zeta es mantindran fermes a destapar les irregularitats de la gestió nunyista, i es diu que **Asensio** plantà **Gaspard** al Ritz quan aquest pretenia compensar el silenci de l'empresa. Encara dos anys després, *Interviu* denunciava el grup Gradesa, format per la camarilla de periodistes addictes a Núñez i procedents, quasi tots, d'RTVE a Sant Cugat.

Altres periodistes no acceptaran tampoc el silenci. És el cas de **Josep Morera Falcó**, cap d'esports d'*El Correo Catalán*, acomiadat per pressions del club. O de **Francesc J. Castellanos**, de 4-2-4. N'hi ha d'altres. Potser el més conegut és el d'**Àlex Botines**, que fou declarat «persona non grata» pel club. La resposta del gremi fou la de retornar els carnets al Barça, i quan els 34 periodistes solidaris van pretendre entrar amb el carnet de l'Associació de la Premsa, se'ls va negar l'entrada. Per als més agosarats, quedava encara el recurs als *morenos*, que han fet córrer més d'un fotògraf i, fins i tot, **Butanito García**.

El llegat del nunyisme

Amb el temps, l'actitud de la directiva, pel que fa als mitjans de comunicació, ha variat sensiblement. Informats potser de què significa estar al davant d'una entitat amb més de 100.000 socis, han moderat el seu to, però no han abandonat mai el to triumfalista: tot just fa uns dies, en un debat força animat a TV3, Casaus manifestava —en plena crisi esportiva— que «Núñez és el millor president del món». I no s'estava de dir que un balanç de la gestió de Núñez no podia ser contemplat partida per partida.

Hi ha partides que registren superàvits. S'han professionalitzat totes les seccions del club i convertit l'handbol, el bàsquet i l'hoquei sobre patins en potències europees. Tant és que s'hagi acabat amb el teixit cívico-esportiu ca-

El cavall de Calígula

M. Vázquez Montalbán

Adam Shaff, en els seus estudis sobre l'alineació, es planteja la qüestió stalinista i recorre a la paràbola de Calígula. El capritxós emperador romà va nomenar procònsol el seu cavall i la Història ha estat ben dura amb el pobre Calígula, però, es pregunta Adam Shaff, ¿i la responsabilitat dels senadors que van permetre el nomenament i que després consideraren el cavall com a procònsol?

La situació del Futbol Club Barcelona revesteix caràcters de tragicomèdia en què Núñez no és l'únic que fa riure o plorar. Si Núñez existeix és perquè el soci del Barça se l'ha inventat i ha cregut veure-hi la pròpia identitat. Conclusió: bona part dels seguidors del Barça són com Núñez, perquè bona part de Catalunya és com Núñez i, el que els seus antagonistes consideren defectes, aquesta part de la Catalunya nunyista ho considera virtuts. Aquesta conclusió pot esgarrifar més o menys els que tenen una visió idílica de la catalanitat i estan disposats a trucar inclús els espills trucs perquè els tornin imatges propícies.

Núñez representa l'èxit per la prepotència econòmica, aquella afirmació que el que no són pessetes són punyetes, el victimisme a la baixa, la murriera a la curta i la falsificació de la memòria a la llarga. Però té els seus adeptes, els qui l'han fet president. Enfront d'ell s'alcen oposicions diverses i una consciència barcelonista idealitzada que contempla amb tant d'horror com de recança el deteriorament d'aquest Barça que duem dins i que probablement ja no sigui el que està fora de la nostra capacitat d'autoengany. Potser el Barça serà ja per sempre Núñez i la seva junta. Com Catalunya serà per sempre aquesta harreja de Joan Capri i l'Institut Tecnològic de Massachussets que és el president Pujol, i Espanya aquell híbrid de Pablo Iglesias i Isabel Preysler que és el socialisme post-socialista. No hi ha més cera que la que crema.

I tinc aquesta sospita perquè en un dels pocs partits del Barça que he presenciat enguany vaig assistir a una seqüència de puerilitat col·lectiva que m'ha llevat les poques ganes que em quedaven d'anar a Can Barça. En un moment determinat d'un partit horrorós, l'equip contrari s'avançà en el marcador i va començar la batalla del mocador contra la junta directiva. Minuts després, i dins la mateixa mediocritat esportiva, el Barcelona aconseguí d'empatar pels pèls i aquí es va acabar el partit i la consciència crítica dels espectadors. Covardia civil que no només implica el públic de Barcelona, sinó la societat democràtica espanyola en el seu conjunt.

Si el Barça guanya una copa, ni que sigui una copeta, Núñez restarà sa i estalvi i el club seguirà instal·lat dins la filosofia utilitària del nunyisme, dins el possibilisme futbolístic, com Catalunya i Espanya estan ja instal·lades dins el possibilisme més recelós. Si els sociòlegs diuen que inclús els militars són el reflex de la societat en què viuen, ¿com havia de ser diferent pel que fa a les masses futbolístiques? Potser l'únic punt de partida revulsiu podria ser que un matí els socis del Barça es miressin en l'espill i es diguessin: Núñez sóc jo. I a veure què passa.

talà. A hores d'ara, es fa difícil de creure que bona part dels socis no se senten afalagats per aquestes mostres de prepotència. Tres quarts del mateix passa amb l'ampliació del camp decretada només arribar al club, o la cons-

trucció del miniestadi. Tant és que el camp no s'ompli des del 1985, ¿el que importa és de ser els primers en tot!

En economia, Núñez concentra tots els elogis imaginables. Ningú no li discuteix que ha convertit el club en una

màquina econòmica ben greixada, massa i tot pensen alguns, per a una entitat com el Barça. Hi ha petites esclatxes en aquesta gestió: la dimissió de **David Moner**, en desacord amb la marxa econòmica del club. O la decisió, només arribar a la presidència, d'augmentar les quotes i de cobrar-les anticipadament. O determinats fitxatges, com el de **Gabrich**, la milionada del qual no justificà les poques setmanes que aquest suà la samarreta blaugrana. Fins i tot hi ha errades genials, que indiquen com es fan les coses a Can Barça: en la darrera assemblea de socis, el 17 de juliol de 1987, el tresorer **Carles Tusquets i Trias de Bes** equivoquè la xifra del pressupost. Per justificar la confusió —i per contradir l'oposició que afirma que els pressupostos es fan a la baixa per simular més beneficis— l'home s'excusà dient que «el pressupost no serveix de res, ja que l'anem fent i variant durant la temporada. Només el fem per qüestions federatives»... No es posà vermell.

Aquestes incorreccions no semblen afectar gaire la bona imatge que el club inspira des d'un punt de vista financer. Tanmateix, ¿quin pot ser el futur d'un club que tot ho resol amb contractes milionaris, el de Cruyff per exemple, que ronden els 300 milions? ¿El nerviosisme de la directiva davant la crisi respon únicament a la por a abandonar el poder o té alguna cosa a veure amb els contractes que lliguen bona part del personal tècnic, administratiu i gerencial? ¿Què es pot esperar d'un club que es lliga a TVE fins al 1992, amb eleccions pel mig? Aquesta és la incògnita.

El soci vol títols

Aniríem errats si penséssim que tot el que acabem de dir afecta la majoria dels socis. Allò que volen són copes i victòries i, si Núñez ha tocat fons en la seva gestió, és perquè malgrat els milions en fitxatges, l'equip no aconseguí res de bo des d'un 7 de maig de 1985, a Sevilla, víctima del Steaua de Bucarest. Al regnat esportiu de Núñez hi ha hagut de tot: 2 copes de lliga, una lliga, dos campionats de la copa del rei... Però també 2.607 milions de despeses en cracs —les xifres extraoficials ronden els 4.000—, 9 entrenadors i 34 jugadors nous. Entremig, situacions per a tots els gustos: **Quini** segrestat, el clan argentí pendent de les nòvies, **Maradona** amb hepatitis, **Schuster** fent butifarres al públic i així, any rere any, un llarg etcètera de lesions i factors *humans* que es resumeixen en l'acudit

DOMÈNEC UNBERT

El nunyisme: ¿un parèntesi en la història del club o uns hàbits imposats ja irreversibles?

d'en Perich: «Núñez monta un circo y le crecen los enanos».

Un quadre clínic, en definitiva, que és conseqüència directa de les constants intromissions de la directiva, fent i desfent al seu gust, entre el més granat dels jugadors europeus. La incompetència arribaria al límit en els darrers mesos de l'etapa **Venables**, i més concretament per l'arriscat ball de bastons entre Núñez i Schuster. Banqueta, judici, acusacions mútues, estires i arronses que tindrien per protagonista aquest teutó, excel·lent centrecampista, però impresentable com a *ratonsito* de la seva Gabi. Amb Schuster s'obria la crisi actual, dividits els socis, i Núñez no pararia ja de rebre les bronques del públic.

Més que un club

Si en el pla esportiu Núñez ha mostrat un especial *do* de l'oportunitat, en les seves declaracions —**Venables** en sap un grapat, d'això, i **Luis Aragonés** també— tampoc no es pot dir que hagi estat massa brillant en societat. En-

frontat amb presidents com **Costa Ramos** de València, o **De Carlos** del Madrid. Entestat a aconseguir el control de la Federació Espanola de Fútbol i a torpedinar les retransmissions televisives durant mesos. En darrer terme, a la banqueta per unes declaracions sobre **Juanito** i les seves capacitats procreatives. No és estrany, doncs, que amb aquest bagatge, polítics com **Tarradellas** es decidissin a intervenir en alguns dels conflictes provocats. Perquè el Barça, de la mà de Núñez, deixava de ser l'exemple d'una catalanitat segrestada sota el franquisme i esdevenia —en plena democràcia— un poder fàctic que calia mirar però també vigilar de ben a prop.

Vinculat en un principi a Alianza Popular —finança la campanya del juny del 77—, Núñez va saber virar a temps i, mesos després d'accedir a la presidència, mostrava amb orgull el rebut que certificava la seva donació voluntària a la campanya dels centristes d'**Anton Canyelles**. I mentre en els primers mesos d'existència de la Generalitat se'l considerava un dels homes de

Decsa —assessoria lligada a les conselleries en mans del centrisme—, amb l'arribada de **Jordi Pujol** a la presidència iniciava una etapa de coexistència pacífica amb el poder convergent, tot i negar-se a incloure a la directiva homes com **Uriach** o **Antoni Jover**, pròxims a CDC.

Acabats els anys triomfants, la *neutralitat* de Núñez s'enfonsa víctima del que ell entén com a greus traïcions: el programa *Vostè jutja* sobre el cas Schuster, el debat a Crònica 3, l'afer **Marc Prenafeta**, etc. Dies després, Núñez comet una errada imperdonable: trenca el contracte amb TV3 i es lliga a RTVE. Paral·lelament, importants dirigents socialistes —**Jaume Sobrequès** primer i **Ernest Lluch** després— destaquen la tasca del president al front del club i insinuen la politització de l'oposició en un panorama ja clarament pre-electoral que obliga **Jordi Pujol** a intervenir públicament a fi de desmentir la ingerència de les institucions catalanes en l'afer. És aleshores quan la directiva perd els papers i comença a donar lliçons de democràcia a tort i dret, Núñez lamenta davant les càme-

res de TV3 «no haver polititzat el club» i el panorama s'enverina perillosament.

La difícil oposició

A hores d'ara, l'oposició a Núñez és una realitat pública organitzada però amb dificultats per trobar l'home capaç d'unificar totes les fraccions existents i, sobretot, d'assumir el difícil repte que suposa portar un club amb vicis adquirits i amb un futur hipotecat durant anys. D'entre els grups opositors, el que mostra més credibilitat alternativa és el GOB —Grup d'Oposició Barcelonista—, creat l'octubre de 1986, i amb **Ricard Huguet** com a portaveu. Si durant uns mesos el GOB va navegar gairebé en solitari, l'agost passat rebia el suport del barcelonisme *històric* amb l'adhesió de quatre ex-presidents. Entre l'agost i el gener, el setge del GOB entorn de Núñez semblava irreversible: directius que filtraven a la premsa crítiques al president; directius que negociaven amb l'oposició; dimissió d'**Antoni Negre**, i cada vegada més, el suport actiu de destacats homes públics dels negocis i la

societat catalana que culminava amb el manifest dels 87.

Tanmateix, les temptatives per trobar l'home idoni per a la candidatura fracassaven i els noms circulaven a la mateixa velocitat que els interessats ho desmentien: **Negre**, **Millet**, **Uriach**. Avui, el manifest dels 87 és un document de partida important, però necessita encara de l'home públic que sigui capaç de rematar-lo. Altrament, a mesura que passen els dies, les probabilitats de nous candidats que divideixin el front de l'antinunyisme —alguns d'ells, previsiblement, homes de palla de tercers— van creixent. Per altra banda, l'arribada de **Cruyff** a la direcció tècnica del club —després d'haver mantingut contactes amb l'oposició— suposa una alenada providencial per al futur del nunyisme. I el que és pitjor: creix la sensació que una part considerable dels socis del club són immunes a la batalla, o que s'accontenten amb petites victòries i nous fitxatges. El que està en qüestió ara és si el nunyisme és un parèntesi en la història del club, o si els hàbits que ha imposat són ja irreversibles en el tarannà d'aquest. □